

همکاری بین کتابخانه‌های آموزشگاهی و عمومی به منظور افزایش لذت از خواندن:

نوشته: W. B. Elley

ترجمه: سوسن عباسی هرمزی

سواد، دروازه دانش و لذت است و توانایی خواندن برای هرکسی حیاتی می‌باشد. برای کودکان اهمیت دارد که خوانندگان خوبی باشند تا در زندگی و آموزش افرادی چیره‌دست و ماهر بار بیایند. تنها با توانایی خواندن نیست که والدین و معلمان می‌خواهند کودکانشان چیره‌دست و دانشور شوند، آنها همچنین می‌خواهند که کودکان از خواندن لذت ببرند. اگر کودکان از خواندن لذت ببرند، احتمالاً در اوقات فراغت، مطالعه خواهند کرد و از این طریق توانایی خواندن در آنها بهتر می‌شود.

چگونه کودکان خوانندگان ماهری می‌شوند؟

بررسی IEA^۱ در رابطه با سواد خواندن ایلی تأثیر فعالیت‌های مطالعاتی خانواده را بر توانایی کودکان آشکار

برای لذت بردن از خواندن، شما باید توانایی خوب خواندن و دسترسی به کتابها را داشته باشید. دسترسی آسان به کتابها برای دانش‌آموزان اساسی است. والدین، معلمان و کتابداران به شیوه‌های مختلفی بر خواندن کودکان تأثیر می‌گذارند. از طریق کار گروهی بزرگسالان (والدین، معلمان و کتابداران) می‌توان فعالیت خواندن در کودکان را تا حدود زیادی برانگیخت. در شهر بیرام نروژ، همکاری بین کتابخانه آموزشگاهی و عمومی به خوبی سازماندهی شده است و ممکن است یکی از دلایل اینکه کودکان ما خوانندگان خیلی بهتری از سطح متوسط کودکان نروژی هستند، همین باشد. کودکان بیرام دسترسی آسان به کتابها را دارند و برنامه درسی مدرسه فعالیت‌های خواندن را در آنها برمی‌انگیزاند.

رهنمودهایی برای چنین همکاری صادر می‌کند و رهنمودهایی را که در سال ۱۹۹۵ تجدیدنظر شده بود، منتشر کرده است. این رهنمودها دارای اهداف زیر می‌باشند:

۱. ارائه بهترین خدمات کتابخانه‌ای ممکن بر اساس کیفیت، تنوع و علاقه رایج برای کودکان.
 ۲. هماهنگ کردن استفاده مطلوب از منابع شهر.
 ۳. رهنمودهایی برای همکاری بین کتابخانه‌های عمومی و آموزشگاهی بر اساس نیازهای قانون و تجارب کسب شده از طریق طرح‌های مختلف همکاری.
- آنها توصیه می‌کنند یک کمیته هماهنگ با نماینده‌هایی از کتابخانه‌های آموزشگاهی و عمومی تشکیل شود، این کمیته مسئولیت‌های زیر را دارد:

۱. تحلیل و ارزیابی پیوسته از خدمات کتابخانه برای کودکان و نوجوانان در شهر،
 ۲. تهیه خدمات مطلوب کتابخانه برای کودکان و نوجوانان،
 ۳. نشان دادن بخش‌هایی برای فعالیت‌های مفصل و ساختن طرح‌هایی برای این فعالیت‌ها،
 ۴. منابع هماهنگ، معرفی تبادل عملی اطلاعات،
- پیش‌نویس طرح پیشنهادی برای یک توافق مابین کتابخانه‌های عمومی و آموزشگاهی بر اساس وظایف و همکاری آنها.

سرور و بسازینی بر قوانین آموزشگاه و کتابخانه و رهنمودهایی که در یک دوره زمانی که اقتصاد نروژ خیلی قوی بود، انجام شده است. اکنون اقتصاد ما ضعیف‌تر و بودجه کتابخانه کمتر است. اگر چه در ضمن این ده سال بیش از ۲۰۰ شهر توافق‌های همکاری امضا کرده‌اند.

همکاری در شهر بیرام

بیرام شهری با نزدیک‌ترین و صمیمانه‌ترین همکاری بین کتابخانه آموزشگاهی و کتابخانه عمومی در نروژ است. این همکاری به سال ۱۹۷۳ باز می‌گردد. سالها قبل از اینکه موضوع همکاری در قانون کتابخانه و قانون آموزشگاه، پیش‌نویس شده باشد.

بیرام همسایه پایتخت نروژ مینی اسلو می‌باشد که منطقه

کرد. (۱) چنانچه برای کودکان در دوران طفولیت کتاب خوانده شود و همچنین وجود کتاب در منزل و والدینی که برای آنها کتاب بخوانند، کودکان احتمالاً خوانندگان ماهری خواهند شد. توانایی خواندن در کودکان قبل از ورود به مدرسه بنیانگذاری می‌شود. درک کودکان از کلمات و دانش به آنها در یادگیری خواندن کمک می‌کند و باعث می‌شود که شناخت قبلی از لذت خواندن در آنها پیدا شود. به نظر می‌رسد بچه‌هایی که در خانه مطالعه می‌کنند، یک امتیاز اضافی دارند، زیرا آنها در طول دوران کودکیشان بیشتر داوطلب خواندن خواهند بود. آنها الگوهای در رابطه با خواندن و همچنین دسترسی آسان به کتابها را در منزل داشته‌اند، زیرا همبستگی معنی‌داری بین فعالیت‌های اختیاری و خواندن به عنوان تکلیف وجود دارد.

آیا می‌توان اختیاری خواندن را از طریق قانون اجباری کرد؟

هیچ قانونی نمی‌تواند از شما یک خواننده بهتری بسازد. اما قوانین می‌توانند شرایط مطلوبی برای خواندن فراهم کنند. از طریق ایجاد خدمات کتابخانه عمومی و کتابخانه‌های آموزشگاهی، دولت و مقامات شهرداری می‌توانند کتابها را در دسترس کودکان قرار دهند. در نروژ، ما یک سنت طولانی خدمات کتابخانه‌ای برای بچه‌ها داریم. کتابخانه‌های آموزشگاهی سابقاً توسط قانون کتابخانه ارائه می‌شدند. اما از سال ۱۹۸۵ تاکنون توسط قانون مربوط به آموزش راهنمایی و ابتدایی اداره می‌شوند. قانون مدرسه در ده ایالت چنین است: «مدارس بایستی دارای کتابخانه و شخصی که مسئول خدمات کتابخانه‌ای است، باشند. کتابخانه مدرسه هم نقش آموزشی و تربیتی، و هم فرهنگ عمومی خواهد داشت و باید بطور دائم و همیشگی همکاری تثبیت شده‌ای با کتابخانه عمومی در شهر داشته باشد.»

سال ۱۹۸۵ قانون کتابخانه در شش ایالت همان پاراگرافی که قانون مدرسه در رابطه با همکاری دارند، بیان می‌کند: «همکاری بین کتابخانه‌های آموزشگاهی در شهر از طریق توافق و قرار دادن کارشناس حرفه‌ای کتابخانه عمومی در اختیار مقامات مدرسه در شهر تعیین می‌شود. وزارت مربوطه

پدرآمد با تقریباً ۹۳۰۰۰ سکنه و دارای یک کتابخانه عمومی و سیستم آموزشی با استاندارد بالاست.

کتابخانه مرکزی در مرکز کمیته تعیین شده است و با کتابداران آموزش دیده در چهار شعبه سازماندهی شده و فعالیت می‌کند. سیستم کتابخانه آموزشی یکی از بهترین سیستم‌های کتابخانه کشور است. بیرام تنها شهری است با کتابداران آموزش دیده در همه ۳۳ آموزشگاه.

اولین توافق همکاری ما توسط سیاستمداران ما در ۱۹۹۲ امضا و اصلاح شد. این همکاری با طرح جزئیات برای سال‌های ۱۹۹۴ - ۱۹۹۲ ادامه پیدا کرد و یک طرح جدید برای سال‌های ۱۹۹۷ - ۱۹۹۵ پذیرفته شد.

اهداف محلی عبارتند از:

۱. همه کودکان در بیرام کتابخانه آموزشی و کتابخانه محلی خود را قبل از اتمام دوره ابتدایی خواهند شناخت.

۲. کتابداران مدارس و کتابداران کودکان، نوجوانان را با ادبیات و دیگر رسانه‌ها و غیره از طریق تجربه‌هایشان در حوزه‌های آنان آشنا می‌کنند.

۳. از طریق همکاری سیستم کتابخانه، درک از خواندن و لذت از آن در کودکان توسعه می‌یابد. خلاقیت آنها و مهارت‌های اطلاعاتی و رشد فکری و عقلانی بوسیله خواندن برای لذت و دانش توسعه می‌یابد.

۴. کتابخانه‌های عمومی، کتابخانه‌های آموزشی جایگزین هم نمی‌شوند، اما مکمل یکدیگر هستند.

چگونه کتابخانه‌ها همکاری می‌کنند؟

کتابخانه عمومی یک بخش خصوصی برای ارائه خدمات به مدرسه دارد. بخش ارائه خدمات به مدرسه در قسمت مرکزی کتابخانه قرار دارد. حقوق کتابداران از طریق کتابخانه عمومی پرداخت می‌شود و حقوق کارمندی که بودجه برای خرید کتاب‌های خاص و مجموعه مخزن را تهیه می‌کنند از طریق مقامات مدرسه پرداخت می‌شود. بخش مدرسه واقعاً یک نقطه اتصال بین مدرسه و کتابخانه عمومی است.

بخش خرید مجموعه کتاب‌های داستان را خریداری می‌کند و مدارس هر وقت که نیاز داشته باشند آنها را امانت می‌گیرند. بخش مدرسه همچنان مجموعه‌ای از کتاب‌های

غیرداستانی در رابطه با برنامه درسی دارد. کتابخانه محلی مدرسه یک یا دو نسخه از کتابها را ممکن است داشته باشد. اما اگر دانش‌آموزان بیشتر نیاز داشتند، از بخش مدرسه امانت می‌گیرند. این یک معامله اقتصادی برای شهر است. تقاضا برای امانت کتاب دائماً رو به افزایش است (سال ۱۹۹۴، ۳۵۰۰۰ امانت کتاب).

یادگیری مطالب بوسیله مواد شنیداری و دیداری در بخش خاصی در مدیریت مدرسه تمرکز یافته است. معلمانی که می‌خواهند خواندن از طریق داشتن یک کتابخانه کلاسی ایجاد شود، چنین کتابخانه‌ای را از مدرسه می‌توانند درخواست کنند. کتابخانه‌های کلاسی شامل ۴۰ - ۳۰ عنوان کتاب برای کلاس‌های مختلف است. البته افزایش تقاضا برای ایجاد کتابخانه‌های کلاسی بخصوص در کلاس‌های پایینیتر، غیرممکن است.

خواندن بی‌صدا یک قسمت مهم از یادگیری خواندن می‌باشد. وقتی مدارس پروژه‌های خاصی دارند، آنها می‌توانند مطالب را از بخش مدرسه درخواست کنند. اگر بخش مدرسه کتاب‌های مناسب به اندازه کافی ندارد، آنها می‌توانند کتاب‌های تکمیلی را از کتابخانه عمومی امانت بگیرند و به مدارس بفرستند. بخش مدرسه عمدتاً با همه کتابداران مدارس کار می‌کند، اما ممکن است همچنان راهنمایی بخواهند. برنامه ملی رهنمودهایی برای استفاده از ادبیات در فرآیند یادگیری و برای خواندن به جهت لذت ارائه می‌دهند. علاوه بر این برنامه ملی بیرام، طرح‌های آموزشی عملی دارد که تأکید بر اهمیت کتاب‌های داستانی و زمان خواندن در ضمن ساعات مدرسه را دارد. کتابداران مدرسه در برنامه آموزشی بطور فعال شرکت دارند و با معلمان همکاری صمیمانه و نزدیک دارند.

همکاری ملی

کتابداران مدرسه همچنان با کتابداران کودکان در شعبه محلی کتابخانه عمومی همکاری می‌کنند. شعبه‌ها مسئول بررسی مدارس در منطقه‌شان هستند. کتابداران با ملاقات کردن با کودکان حداقل سالی یک بار برای بحث درباره طرح‌های مشترک، وظایف همکاری شامل طرح‌های خواندن، هفته کتاب، دیدار با مؤلف و نمایشگاه‌ها کار می‌کنند. اگر

باعث دسترسی بیشتر به کتابها برای کودکان می‌شود. ما فکر می‌کنیم که دسترس‌پذیری و ایجاد انگیزه برای مطالعه، عوامل اصلی در ایجاد لذت از خواندن هستند.

اطلاعاتی درباره نروژ

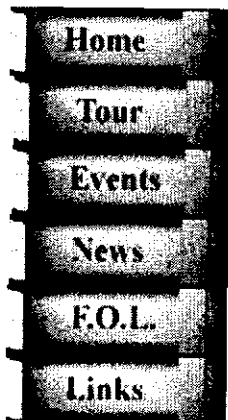
نروژ ۴ میلیون شهروند دارد. کشوری که به بیست استان و ۴۴۰ شهر تقسیم شده است. قانون کتابخانه در سال ۱۹۴۷ تصویب کرد که هم شهرها باید یک کتابخانه عمومی و همه مدارس یک کتابخانه داشته باشند.

منابع

1. Elley, W. B. (1992). How in the world to students read? School libraries worldwide
Volume 2, Number 1, 1996, 9-13.

یادداشت‌ها

1. IEA: Study of reading literacy. New York: International Association for the Evaluation of Educational Achievement.

کلاسی بخواهد با مؤلف ملاقات کند، کتابخانه عمومی، معمولاً ترتیبی می‌دهد که ملاقات در کتابخانه انجام پذیرد و نصف حق الزحمه مؤلف را می‌پردازد.

این یک همکاری مردمی است که حتی شامل نمایش‌های تئاتر در کتابخانه می‌شود. از طرف دیگر وقتی مدارس یک اجرای نمایشی را براساس کتابها تهیه کرده‌اند، آن را به کتابخانه پیشنهاد می‌کنند، حضار دعوت می‌شوند، آنها می‌توانند: افراد بزرگتر، دیگر کلاسها یا مهدکودک و کودکانهای محلی باشند. دانش‌آموزان کلاس‌های سوم و هفتم به شعبه محلی کتابخانه عمومی برای شرکت در جلسات اطلاعاتی دعوت می‌شوند و به قسمت موزیک و قسمت تاریخ محلی معرفی می‌شوند. آنها کتاب‌های سخنگو را دارند، به این ترتیب همه کودکان در شهر به کتابخانه عمومی معرفی می‌شوند و با کتابداران کودکان آشنا می‌شوند. وقتی مدارس هفته کتاب یا طرح‌های خواندن دارند، از کتابداران کودکان محلی اغلب دعوت می‌شود که به مدرسه بیایند و درباره ادبیات یا دانش‌آموزان بحث کنند. آن انگیزه‌ای است که مردم را وادار می‌کند از مدرسه دیدن کنند و سنت زندگی مدرسه معمولی و عادی را می‌شکند.

دو شعبه از کتابخانه طرح‌هایی برای بچه‌ها در کودکان (کودکان ۶ ساله) برای بهبود توانایی گفتارشان قبل از شروع مدرسه دارند. هدف از این کار جلوگیری از مشکلات بعدی خواندن است.

همکاری بین کتابخانه مدرسه و کتابخانه عمومی در بیرام به حوزه فرهنگی محدود نمی‌شود. کتابخانه‌های آموزشی با استفاده از امکانات رایانه می‌توانند فارغ از پرداخت هزینه با شبکه اطلاعاتی به کتابخانه عمومی وصل شوند.

نتیجه‌گیری

تعداد کتاب‌های امانت گرفته شده توسط کودکان در شهر بیرام بیش از متوسط تعداد کتاب‌های امانت گرفته شده توسط نروژیهاست. ۲۶/۴ کتاب در مقابل ۱۶/۴ برای هر کودک.

تأثیر خواندن اختیاری، در توانایی خواندن خوب کودکان شهر بیرام که از آزمون‌های ملی خواندن آشکار شد، منعکس می‌شود. همکاری بین کتابخانه‌های آموزشی و عمومی